

Ballade en Bretagne

Dominique Soetaert

“Nicolas ..., ta météo personnelle est comme celle de la Bretagne, il fait beau plusieurs fois par jour”, schreef Jean-Pierre Raffarin in maart half spottend in een open brief naar de toen nog niet verkozen Franse president. Het Bretoense schiereiland heeft inderdaad een onberekenbaar klimaat, maar de ruwe, kleurrijke kustlijn, de voortdurende strijd tussen wind, zee en land, de schilderachtige vissersdorpjes... maken Bretagne tot een populaire reisbestemming. Wij bezochten voor u het noordelijke deel.

Voor Vlaamse toeristen is de **Mont-Saint-Michel**, die nog net in Normandië ligt maar die we niet onvermeld willen laten, een eerste verplicht nummer onderweg naar Bretagne. Het ligt op net geen 600 kilometer van Brussel. Op de rots die ongeveer één kilometer van de kust ligt maar (voorlopig) nog via een smalle verhoogde weg met het vasteland verbonden is, bevindt zich een **schitterende abdij** die tussen de elfde en de zestiende eeuw gebouwd werd. In de zomer wordt het eilandje overrompeld door duizenden vakantiegangers die zich in de smalle en steile steegjes een weg banen naar de spits van het eiland. Op hun middagmenu staan uiteraard de **kleine, oranje mosselen**, typisch voor de Mont-Saint-Michel.

Mont-Saint-Michel

Saint-Malo

Via de Mont-Saint-Michel rijden we het eerste Bretoense departement binnen, met name **Île-et-Vilaine**. Deze regio is zeer rijk aan **historische steden**. De grootste stad en meteen ook de hoofdstad van Bretagne is **Rennes**, waar de oude, gezellige binnenstad meer dan de moeite loont en waar het aangenaam tafelen is. Versterkte stadjes met de bijhorende kastelen vind je er bij de vleet, vooral **Vitré** en **Fougères** konden ons bekoren.

Een andere aanrader is **Saint-Malo**, een ommuurd havenstadje dat eertijds de thuishaven van de Bretoense zeeschuimers was. Je kunt er rond het stadje wandelen op de wallen met prach-

tig zicht op zee, of op een schilderachtig terrasje genieten van een pittige *petit café*. Op een steenworp van Saint-Malo ligt **Saint-Suliac**, een betoverend dorpje dat eveneens een bezoek méér dan waard is.

Gezien ons lezerspubliek mogen we ook **Bécherel** niet onvermeld laten, dat in 1985 de *cité du livre* geworden is, Frankrijks 'hoofdstad van het boek'. Boekenshops zijn er bij de vleet in dit mooie dorpje, een deftige eetgelegenheid vinden bleek er echter onmogelijk. Gelukkig wou de cafébaas van **La Vache qui Lit**, een café waar de tijd een paar eeuwen is blijven stilstaan, ons een typisch Bretoense crêpe serveren. Geen culinaire hoogvlieger, maar je moet het meegemaakt hebben. Wat valt er verder te beleven in Île-et-Vilaine? Een eeuwenoude kathedraal tref je aan in een stadje van 5.000 zielen, **Dol de Bretagne**. Oesters kan je naar hartelust proeven in **Cancale**. Het mondaine kuuroord **Dinard** is iets toeristischer en wordt ook wel het Nice van het Noorden genoemd.

Bertrand du Guesclin

We verlaten Île-et-Vilaine en rijden door naar de **Côtes d'Armor**, het tweede Bretoense departement dat we op deze reis zullen aandoen. *Nomen est omen*, deze regio is vooral bekend omwille van zijn **prachtige en ongerepte kusten**. Onze eerste halte is het adembenemende, historische kuststadje **Dinan**, waar we een standbeeld van de Bretoense oorlogsheld **Bertrand du Guesclin** terugvinden. In Dinan versloeg hij tijdens de honderdjarige oorlog een Engelse ridder en veroverde zo het hart van zijn echtgenote Jeanne de Malesmains. Op het programma in Dinan staat een

bezoekje aan de romaanse **Basilique Saint-Sauveur** en we wandelen ook door de **rue du Jerzual**, een typische middeleeuwse straat met prachtige herenhuizen waarin vaak lederwinkels gehuisvest zijn. We verlaten Dinan en rijden via de Smaragdkust (Côte d'Émeraude) naar het binnenland, waar we middelgrote stadjes als **Lannion** en **Guingamp** bezoeken. Ook hier vinden we heel wat charmante middeleeuwse en renaissancehuisjes terug in een landschap bezaaid met kapelletjes, kastelen en landhuizen. Onze topbestemming aan de Côtes d'Armor is **Ploumanach** (Perros-Guirec), gelegen aan de **Roze-Granietskust**. Aldaar maken we een stevige wandeling langs de *sentier des douaniers*, waar het ademloos genieten is van het natuurschoon. Roze, granieten rotsen in de meest grillige vormen zijn er symbool voor de eeuwige strijd tussen water en land. 's Avonds blazen we uit in het Hôtel Les Rochers, waar we een schitterend zicht hebben over het mooie haventje van Ploumanach.

Ploumanach, Roze-Granietskust

Het laatste Bretoense departement dat we bezoeken op deze reis is de **Finistère**, waar we ons beperken tot het meest noordelijk deel. We voelen ons eindelijk in het échte Bretagne: de wegwijzers zijn voor het eerst tweetaalig Bretoens-Frans en ook het land-

Morlaix

schap wordt (nog) een stuk ruwer. De dorpjes liggen ver uiteen en onderweg kun je genieten van kilometers prachtig niets. Onze eerste halte in deze veelzijdige regio is **Morlaix**, dat zich op net geen 800 kilometer van Brussel bevindt. Het centrum van dit stadje kan ons wel bekoren, in het bijzonder de unieke lantaarnhuizen, maar qua sfeer is dit havenstadje geen topper. Als pleisterplaats voor een excursie naar de vlakbij gelegen, beroemde dorpjes met hun *enclos paroissiaux* en bijhorende *calvaires* is Morlaix echter ideaal.

Tussen Morlaix en Landerneau, ten noorden van de Monts d'Arrée, liggen immers op vrij korte afstand van elkaar een verrassend groot aantal meesterwerken van Bretoense architectuur en beeldhouwkunst: de **enclos paroissiaux**. Deze "parochie-erven" bestaan meestal uit een stenen

omheining met monumentale poort of boog, een **calvaire** en een grafkapel of knekelhuis, die meestal in een prachtige harmonie staan. De twee bekendste dorpjes met enclos paroissial zijn **Saint-Thégonnec** en **Guimiliau**, maar ook **Sizun**, **Commana** en **Landivisiau** kunnen we heel erg appreciëren. Een tafereel op de *calvaire* van Guimiliau, uitzonderlijk niet op de bijbel maar op een plaatselijk evenement geïnspireerd, willen we u niet onthouden. Het beeldt de vervolging uit van een zekere Kate Gollet die een minnaar zou genomen hebben die achteraf de duivel zelf bleek te zijn. Het tafereel laat niets aan de verbeelding over wat de aard van de zonde betreft...

Saint-Thégonnec

Guimiliau

Kate Gollet en haar minnaar...

Siam

Een laatste halte op deze Bretagneis is **Brest**, met zijn 156.200 inwoners de tweede stad van Bretagne. Al eeuwenlang is Brest een belangrijke havenstad vanwege zijn strategische ligging bij de samenvloeiing van de Élorne en de Aulne. Anno 2007 werken nog steeds meer dan 3.700 inwoners in de scheepsbouw. Brest is bijlange niet de mooiste stad op onze reis en het duurt even voor we er een "centrum" vinden, maar al bij al is het er best gezellig.

Als romanist is een wandeling door de **rue de Siam**, vereeuwigd in de poëzie van **Prévert**, verplichte kost:

*Rappelle-toi Barbara
Il pleuvait sans cesse sur Brest ce jour-la
Et tu marchais souriante
Epanouie ravie ruisselante
Sous la pluie
Rappelle-toi Barbara
Il pleuvait sans cesse sur Brest
Et je t'ai croisee rue de Siam
Tu souriais
(Jacques Prévert: Barbara)*

Kunnen we Bretagne aanraden aan onze collegae romanisten? Uiteraard! Tussen de Mont-Saint-Michel en Brest ligt een prachtige streek met **grillige kusten**, **ongerepte natuur** en tal van **charmante, ouderwetse dorpjes** die ons hart op slag van slag maken. Ook de Bretoense keuken, vooral de visgerechten - hoe kan het ook anders -, mag er best wezen. Andere typische gerechten zijn de hierboven vermeld **crêpe** en ook de **andouille**, hoewel deze laatste niet bestemd is voor gevoelige magen. We zouden wel durven suggereren om hotels of *chambres d'hôtes* bij voorkeur in een middelgrote stad te boeken in plaats van in een "village de charme". Bretagne is immers als toeristische regio nog in volle ontwikkeling: in kleine dorpjes tot zelfs in grotere gemeenten loopt u het risico 's avonds vrij lang vruchteloos te moeten zoeken naar een goed restaurant, om maar te zwijgen van een terrasje waar u met uw geliefde een cocktail of een flesje witte wijn kunt savoureren. Maar ook dat hoort bij de **ouderwetse charme** van Bretagne natuurlijk.